

Podpisniki Poziva proti vojnemu hujskaštvu in financiranju nove vojne so bili označeni za nepomembne, anonimne, ne najbolj pametne plačance, kakih sto let za časom, obenem pa potencialne narodne izdajalce in kolaborante, ki jim manjka ponižnosti, samokritičnosti in objektivnosti. Etikete presenetljivo spominjajo na tiste, ki so jih nekdanje uradne oblasti (ZKS, SZDL ...) lepile na privržence »zahodne svobodne misli«.

✍ IGOR Ž. ŽAGAR
📷 ALINA SMUTKO/REUTERS

»Kot vrhovna poveljnica bom zagotovila, da bo Amerika vedno imela najmočnejšo in najbolj smrtonosno bojno silo na svetu.«

Kamala Harris
ob uradni nominaciji Demokratske stranke za predsedniško kandidatko ZDA

Nevzdržna svoboda vzporednih svetov

Ko začnem s pisanjem tega besedila, ki želi še drugače pretresti ideološke predpostavke nekaterih uradnih in poluradnih odzivov na Poziv proti vojnemu hujskaštvu in financiranju nove vojne (Delo, 19. julij), v svetu (ne pa tudi v domačih medijih) odmeva odziv nekdanjega ruskega predsednika Medvedjeva, da bo Ruska federacija Kijev spremenila v »stopljeno sivo packo«, če bo Ukrajina uporabila rakete dolgega dosega, dobavljene predvsem iz ZDA in ZK, za napad globoko

na ruskem ozemlju (ukrajinski predsednik Zelenski bi se lotil kar Moskve). »Stopljena siva packa« je seveda prisposoda za posledice uporabe jedrskega orožja, ali parafrazirano s primerjavo: če bo Ukrajina z raketami dolgega dosega napadla Moskvo, bo to storila samo enkrat: prvič in zadnjič ...

Ruski predsednik Putin je bil pri svojem pojasnilu manj dramatičen in precej bolj didaktičen: ukrajinska vojska ni sposobna sama uporabljati te visoko razvite tehnologije, uvožene z Zahoda, saj so za njeno delovanje potrebni podatki z

ameriških ali EU (torej Natovih) satelitov, prav tako ukrajinska vojska ne more sama izvesti aktivacij uvoženih raket dolgega dosega, ampak to lahko stori le Natovo kvalificirano osebje. Putinova poanta je bila jasna: pri vljudnostnem kramljanju in srkanju čaja britanskega premiera Starmerja in ameriškega predsednika Bidna ne gre za vprašanje dovoljenja, da Ukrajina uporabi rakete dolgega dosega globoko na ruskem ozemlju, ampak za odločitev, ali naj se Nato, torej ZDA in EU, tudi neposredno vplete v vojno z Rusko federacijo, kar bi lahko po-

Državlanske pobude

menilo začetek konflikta planetarnih razsežnosti.

Kako smo sploh lahko prišli do te točke? Zakaj se vojne med Ukrajino in Rusijo ni poskušalo vsaj umirjati, ampak se jo je celo podpihivalo, še najbolj agresivno je to izvajalo vodstvo EU, ki bi bila v takšnem konfliktu zaradi geografske bližine najbolj prizadeta? Si vodstvo EU v svoji neomajni podpori Ukrajini (»Ukrajina bo dobila vse, kar želi«, »Z Ukrajino bomo stali do konca«) res želi množičnih smrti in uničenja v Evropi? Ali vodstvo EU res ne zmore racionalnega razmisleka, ki bi neomajno in neomejeno finančno in vojaško podporo Ukrajini vsaj s čim pogojil, recimo z začetkom pogajanj o premirju, če že ne o miru, ne glede na to, kako brezplodno se morda zdi takšno stališče? Je cilj takšne politično in finančno neomajne podpore res lahko v tem, da za nagrado ostaneš brez temeljnih pogojev za življenje, morda celo brez življenj? Kako smo do tega torej sploh lahko prišli?

Kršitev mednarodnega prava

Za začetek si pogledajmo shematski potek dogodkov (detajlne analize format SP pač ne dopušča), ki so pripeljali do najnovejše grožnje z jedrskim orožjem, v vzvratnem vzročnem vrstnem redu.

Zakaj Ukrajina želi dovoljenje za uporabo raket dolgega dosega, ki bi posegle globoko na območje Ruske federacije, najraje vse do Moskve? Ker je Rusija s protinapadom dokazala, da lahko s svojim orožjem doseže katerikoli kotiček Ukrajine. In zakaj je do tega ruskega protinapada sploh prišlo? Ker je Ukrajina od zahodnih zaveznikov dobila dovoljenje, da z njihovim orožjem (razen raket dolgega dosega) napade tudi cilje na ozemlju Ruske federacije (s čimer se je Zahod že neposredno vmešal v vojno med Ukrajino in Rusijo). Zakaj je bila uporaba zahodnega orožja sploh potrebna? Ker je nastalo pozicijsko vojno Ukrajina izgubljala, Rusija pa je vedno bolj napredovala. In zakaj je do vojnega konflikta in pozicijske vojne sploh prišlo? Ker je Ruska federacija 24. februarja 2022 napadla Ukrajino, s čimer je nedvoumno kršila mednarodno pravo in mednarodno priznane meje Ukrajine.

S tem suhoparnim dejstvom se verjetno lahko vsi strinjamo: Ruska federacija je z napadom na Ukrajino kršila mednarodno priznane meje Ukrajine. Brez dvoma. Ampak zakaj je Ruska federacija kršila mednarodno priznane meje Ukrajine? Tu pa se začena zamolčano, celo prepovedano, vsekakor pa namerno ignorirano območje »vzporednih svetov«, ki si jih je na blejskem strateškem forumu tako silno želela slovenska zunanja ministrica, pri tem pa naredila vse, da do njihovega soočenja ni prišlo. V vzporednem svetu uradne evroatlantske politike in njenih udomaćenih medijev, pod katere krilom

se varno skriva tudi Slovenija, je Ruska federacija 24. februarja »neizzvano« in »brez razloga« napadla Ukrajino.

In to je molilni mlinček, ki ga ta uradna politika vrti že dobri dve leti. V vzporednih svetovih tistih, ki še znajo brati in razmišljati, ki jim zgodovina ni povsem tuja, ki so pripravljeni žrtvovati svoj čas za iskanje virov in njihovo preverjanje, pri tem pa jih ni strah pomoliti glave iz vedno bolj to-

Seveda ima vsakdo pravico do svojega mnenja in svojega vzporednega sveta. Zaskrbljujoče pa je to, da v teh javno izpostavljenih vzporednih svetovih ni prostora za civilno pobudo, aktivno državljanstvo in kritično razmišljanje. Zaskrbljujoče zato, ker so to ljudje, ki nam razlagajo svet.

ksične evroatlantske kloake, pa so dejstva mnogo številnejša, precej bolj raznolika in predvsem mnogo kompleksnejša.

Doneck in Lugansk

Seveda je kršiti mednarodno priznane meje neke države in mednarodno pravo povsem nedopustno. Ampak nobena država mednarodno priznanih meja neke druge države ne krši iz z dolgočasnosti, muhavosti ali ker ji nič pametnejšega ne pride na pamet, temveč zato, ker je prepričana, da ima za to dobre razloge. In v ruskem vzporednem svetu je bila to predvsem zaščita ruske manjšine v Donecku in Lugansku (če Krim za trenutek pustimo pri miru). Naj mi bo dovoljeno navesti, povsem neobvezno seveda, nekaj dejstev, ki so zelo verjetno pripomogla k nedopustni kršitvi mednarodno priznanih meja Ukrajine in jih je mogoče zlahka preveriti v javnih virih.

- 21. marca 2021: Zelenski izda ukaz o vrnitvi Krima in Donbasu Ukrajini in pošlje 120 tisoč vojakov na meje Donbasu. Rusija odreagira tako, da pošlje 90 tisoč svojih vojakov na meje Ukrajine. Sredi leta se začno pogajanja, v katerih sodelujejo tudi ZDA. V pogajanjih Rusija zahteva varnostne garancije in ukrajinsko nevtralnost, vendar zahteve niso sprejete in pogajanja propadejo konec leta 2021. Takrat Rusija ZDA izda ultimatum, v katerem zahteva vrnitev Nata za meje pred 1997. ZDA to zahtevo zavrnejo.

- 21. julija 2021: ukrajinska rada (parlament) sprejme zakon o prvotnih narodih Ukrajine. Gre za skrajno nacionalistični zakon, ki ukrajinskim Rusom ne priznava več polnih narodnostnih in državljanstvenih pravic.

- Nekaj dni kasneje, 23. julija 2021, rada ukine zakon iz leta 2012, ki je urejal enakopravnost jezikov in izenačil ruski in ukrajinski jezik. Naj pri tem spomnim, da je bila odprava jezikovne enakopravnosti ruščine sploh prvi povod, ki je pripeljal do upora ruskega prebi-

valstva na Krimu in v Donbasu leta 2014.

Avtonomijo ruske manjšine v Donbasu zahtevata tudi oba mednarodno podprta sporazuma iz Minska, ki pa prav tako propadeta.

Februarja 2022 predsednika Putin in Xi ob olimpijskih igrah skleneta strateško partnerstvo. Takoj zatem ameriški predsednik Biden napove ruski napad, ki naj bi se zgodil 16. februarja 2022. Do napada ne pride, zato pa Ukrajina,

časom, obenem pa potencialne narodne izdajalce in kolaborante, ki jim manjka ponižnosti, samokritičnosti in objektivnosti. Res slikovita pahljača stereotipnih očitkov, ki pa, presenetljivo za (neo)liberalne varuhe in zaščitnike evroatlantskih globalistov in podpihivalcev vojn, izvirajo prav iz prejšnjega, »komunistično-socialističnega« režima: natanko takšne etikete, ki so jih bili od nekdanjih uradnih oblasti (ZKS, SZDL ...) deležni nekate-

ri privrženci »zahodne svobodne misli«, ti privrženci zdaj po dolgem in počez, brez argumentov (saj naj bi bili ti vendar samoumevni), tako kot v dobrih starih jugoslovanskih časih, lepijo na nasprotnike militantne globalne militarizacije.

Le kako je to mogoče? Se res ni nič spremenilo? Ali pač nekateri novinarji, publicisti in politiki tako lahko menjajo ideološko-politične epolette?

Prostor aktivnega državljanstva

Razčlenimo nekaj indikativnih formulacij, ki nedvoumno razkrivajo ideološko-politične predpostavke svojih izjavljalcev, njihovo videnje stvari in s tem njihov vzporedni svet.

Mirka Ciglerja (Dnevnik, 26. julij 2024), za katerega so za vprašanja vojne in miru pristojni le vojaki, zmoti, da *Poziv* ... govori o imperializmu in kolonializmu, in zapiše: »Takšne dikcije se moja generacija, ki je že pošteno zabredla v penzijo, spominja iz srednješolskih in študentskih dni. Tako so nam takrat naši družboslovni profesorji slikali podobo sveta.«

Iz povedanega je razbrati, da je gospod Cigler za kolonializem in imperializem prvič in zadnjič slišal v srednji šoli, verjetno pri zgodovini in družbeno-moralni vzgoji (ali kakor se je temu takrat že reklo) – potem pa nikoli več. Iz tona pisanja je tudi razumeti, da govorjenje o kolonializmu in imperializmu veže na zastarele, ideološko indoktrinirane učne programe socialistične Jugoslavije. In ker je za kolonializem in imperializem zadnjič slišal v socialistični srednji šoli, sklepa, da sta s socializmom izginila tudi kolonializem in imperializem.

Pa seveda nista. Privzela sta celo nove organizacijske in pojavne oblike na drugih geografskih lokacijah. In ne gre za nekakšen obstranski družbeni kuriozum, o tem obstaja obširna strokovna in znanstvena literatura, kolonialne študije so uveljavljene in prizna-

no študijsko področje na svetovnih univerzah, zaslediti jih je celo v dnevni publicistiki, ki še pozna pojem raziskovalnega novinarstva in še ni povsem zapadla glorifikaciji ready-made realnosti. Ampak za g. Ciglerja očitno ne. Zanj očitno še vedno obstaja in velja le tisto, kar so v njegovi glavi pustili socialistični srednješolski učitelji. In če je realnost drugačna, nelinearna, kompleksna in večplastna, če za nameček ponuja celo orodja za svoje razumevanje – toliko slabše za realnost. Šolanje na vojaških šolah in službovanje v strukturah Nata pri tem ne pomaga dosti, prav nasprotno: še dodatno utrjuje samovšečno podobo enega, edinega in nespremenljivega sveta z enim centrom, ki si jemlje pravico odločati o tem, kaj je periferija in kako ravnati z njo.

S podobnim *gleichschaltungom* se odzoveta tudi Dimitrij Rupel (Delo, 17. avgust 2024) in Luka Lisjak Gabrijelčič (Delo, 27. julij 2024). Če Cigler t. i. mirovnikom odreka pravico do besede, ker nis(m)o vojaki in vojne nis(m)o izkusili na svoji koži, nam Rupel in Gabrijelčič odrekata legitimnost, ker da nismo pravilno partijsko organizirani oziroma se nedopustno samoorganiziramo. Rupel se čudi, kdo da so ti »samozvani« (!) mirovniki, ki kličejo vlado na odgovornost. Kdo jim je dal to pravico, saj vendar obstaja strankarsko organizirana opozicija, katere naloga je prav kritika vlade? Morda je to še bilo legitimno v njegovih časih, v »svinčenih časih enopartijskega režima«, ko uradne organizirane opozicije ni bilo, danes pa »samozvani« posamezniki te pravice in legitimnosti nimajo.

Tako kot Cigler se je očitno tudi Rupel zataknil v nekdanjih socialističnih časih, ko družbena kritika in aktivno državljanstvo nista bila v največjih časih, danes pa sta osnova in princip demokracije, pluralizma in družbenega razvoja. Vsaj v šoli in šolskih kurikulih, seveda.

Še korak naprej stori LLG, ki med domnevno levimi strankami in podpisniki *Poziva* ... postavi enačaj: ker da smo (mi, podpisniki *Poziva* ...) izgubili zadnje troje volitve, se bojda nimamo pravice oglašati, ampak lepo počakati na naslednje volitve. Se opravičujem, nisem kandidiral na nobenih od teh volitev in tudi član nobene stranke nisem, ampak demokracija se za nekatere »mnenjske voditelje« zgodi le vsaka štiri leta in le v strankarski podobi.

Seveda ima vsakdo pravico do svojega mnenja in svojega vzporednega sveta. Zaskrbljujoče pa je to, da v teh javno izpostavljenih vzporednih svetovih ni prostora za civilno pobudo, aktivno državljanstvo in kritično razmišljanje. Zaskrbljujoče zato, ker so to ljudje, ki nam razlagajo svet. ●

Dr. Igor Ž. Žagar je soavtor *Poziva* proti vojnemu hujskaštvu in financiranju nove vojne.